

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๕๙
วันศุกร์ ที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายนครินทร์ สิงห์เสนา	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นางกิริยา สุมาวงศ์	กรรมการ
๘. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๓. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๔. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๕. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๖. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
-----------------	---------------

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวจิตติพร วิชัยชนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- [illegible]

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

หารือแนวทางการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

พิจารณาหารือประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเด็นที่ ๑

ประเด็นการใช้ถ้อยคำในร่างมาตรา ๙๔ วรรคสอง โดยเสนอให้มีการแก้ไขความเป็นดังนี้

“มาตรา ๙๔ วรรคสอง ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในกรณีเช่นนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งของทุกพรรคการเมืองที่สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นในการเลือกตั้งครั้งก่อน จะสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งที่จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นไม่ได้”

เหตุผล ความว่า “การเลือกตั้งครั้งใหม่” หมายถึง การเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาฉบับใหม่ ซึ่งจะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่ต้องการห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่มากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่ประสงค์เลือกผู้ใดสมัครรับเลือกตั้งครั้งที่มิพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งครั้งนั้นอีก ดังนั้น จึงเสนอให้มีการแก้ไขถ้อยคำจาก ความว่า “การเลือกตั้งครั้งใหม่นี้ไม่ได้” เป็น “การเลือกตั้งครั้งที่จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นไม่ได้” แทน

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาว่า คำว่า “การเลือกตั้งครั้งใหม่” นั้น มีความหมายอย่างไร หากพิจารณาแล้วเห็นว่ายังมีความหมายที่ไม่ชัดเจนก็ให้แก้ไขเพิ่มเติมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ ๒

ประเด็นเกี่ยวกับการที่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเสียชีวิตก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการนับคะแนน ดังนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างไร จะถือว่าผู้สมัครว่างสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แต่ยังคงให้มีการลงคะแนนเพื่อนำไปนับเป็นคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหรือไม่

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ กล่าวว่า ในทางปฏิบัติคณะกรรมการการเลือกตั้งจะถือว่าบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้กับผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งเสียชีวิตก่อนวันเลือกตั้งเป็นบัตรเสีย แต่รูปแบบการเลือกตั้งที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้มีการนำคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไปรวมคำนวณหาสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จึงอาจกำหนดให้นำคะแนนเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้กับผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งเสียชีวิตก่อนวันเลือกตั้งไปรวมคำนวณหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งเสียชีวิตก่อนวันเลือกตั้งเป็นบัตรดี และให้นำคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้นั้นมารวมคำนวณเพื่อหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อด้วยในกรณีที่คะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งเสียชีวิตก่อนวันเลือกตั้งมีคะแนนเป็นลำดับที่หนึ่ง และกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งเป็นลำดับที่สองได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นจะทำให้เกิดปัญหาหรือไม่

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งเสียชีวิตภายในช่วงระยะเวลาที่เปิดรับสมัคร ควรกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติชี้แจงว่า กรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเสียชีวิตก่อนวันเลือกตั้งเพียงไม่กี่วันอาจเปิดรับสมัครใหม่ไม่ทัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจกำหนดให้มีการเปลี่ยนตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเดิมเสียชีวิตก่อนวันเลือกตั้งแต่ต้องเป็นระยะเวลาที่ห่างวันเลือกตั้งพอสมควร

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่มีคะแนนเป็นลำดับที่หนึ่งซึ่งเสียชีวิตก่อนวันเลือกตั้ง ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นลำดับที่สองได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น จะต้องนำคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเป็นลำดับที่สองมารวมคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ต้องนำคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งลำดับที่สองไปรวมคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งเป็นลำดับที่สองได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนเสียงไม่ประสงค์ลงคะแนนไม่ถึงคะแนนไม่ประสงค์ลงคะแนนจะกำหนดให้ดำเนินการอย่างไรต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคะแนนเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งลำดับที่สองมีคะแนนน้อยกว่าคะแนนเสียงไม่ประสงค์ลงคะแนนจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นใหม่อีกครั้ง และจะต้องไม่นำคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งนั้นมาคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ทั้งนี้ ที่ประชุมจะต้องร่วมกันพิจารณาว่าจะเปิดโอกาสให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งลำดับที่สองลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งใหม่ได้หรือไม่

ประเด็นที่ ๓

ประเด็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง ซึ่งตามร่างมาตรา ๑๐๖ (๑) กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง แต่ความในร่างมาตรา ๑๐๖ (๑) ไม่ได้บัญญัติว่าจะต้องมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างแต่อย่างใด จึงเสนอให้มีการบัญญัติความดังกล่าวให้ชัดเจน

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาว่าจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องกำหนดคำว่า “พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง” ไว้ในร่างมาตรา ๑๐๖ (๑)

ประเด็นที่ ๔

ประเด็นการกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติไว้ให้ชัดเจนว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น จะสมัครได้เพียงเขตเดียว จึงเสนอให้เพิ่มความในร่างมาตรา ๙๐ ความเป็นดังนี้

“ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นผู้ที่พรรคการเมืองส่งสมัครรับเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจะสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเดียว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้นำประเด็นนี้ไปพิจารณาในการพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญรายมาตราในระหว่างวันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙

ประเด็นที่ ๕

ประเด็นการกำหนดจำนวนสมาชิกที่ประกอบเป็นสภาผู้แทนราษฎร และการเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรก

๕.๑ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใดมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงห้าร้อยคน ซึ่งตามร่างมาตรา ๘๔ กำหนดให้มี “จำนวนไม่น้อยกว่าสี่ร้อยเจ็ดสิบห้า” จึงจะถือว่าสมาชิกจำนวนนั้นประกอบเป็นสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น จึงเสนอให้มีแก้ไขจำนวนสมาชิกที่ประกอบเป็นสภาผู้แทนราษฎร โดยกำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร “จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด” ตามหลักการเดิมของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติกล่าวว่า ในบางกรณีเมื่อคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองบางพรรคอาจได้รับสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีชื่อมากกว่ารายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นส่งเข้าสมัคร ทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดไม่ครบจำนวน ๕๐๐ คน การกำหนดไว้เป็นตัวเลขจึงอาจไม่เหมาะสม ความในมาตรานี้จึงควรกำหนดว่า “จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้มีการเปลี่ยนแปลงจากจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสี่ร้อยเจ็ดสิบห้าคน เพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการเสนอให้นำประเด็นนี้ไปพิจารณาในการพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญรายมาตราในระหว่างวันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙

๕.๒ การกำหนดระยะเวลาในการเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรก ตามร่างมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ภายในห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้ง

ทั่วไป ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก” เสนอให้มีการแก้ไข ความเป็นดังนี้

“ภายในห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งสุดท้ายที่ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ กล่าวว่า ในกรณีที่ไม่มีการร้องเรียน ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นลำดับที่หนึ่ง มาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดบังคับให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นภายในเจ็ดวัน ส่วนกรณีที่มีการร้องเรียน คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง หากไม่แล้วเสร็จก็จะต้องประกาศผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นก่อน แต่สามารถดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ การกำหนดว่าภายในห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจประกาศผลการเลือกตั้งไม่ครบจำนวนร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อมีความพร้อมที่จะประกาศ จึงควรเพิ่มเติมถ้อยคำให้ชัดเจนว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศผลการเลือกตั้งได้ก็ต่อเมื่อมีความพร้อมที่จะประกาศผลการเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้งพร้อมกันทั้งหมด หรือในเขตเลือกตั้งส่วนใหญ่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การร้องเรียนผู้สมัครรับเลือกตั้งอาจเป็นช่องทางทำให้เกิดการร้องเรียนเพื่อทำให้ไม่อาจมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกและเกิดวิกฤติทางการเมืองขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรอบระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญตั้งแต่วันเลือกตั้ง จนถึงวันประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกจะมีระยะสูงสุดไม่เกิน ๕๐ วัน ทั้งนี้ ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจะต้องกำหนดไว้ด้วยว่ากรณีที่มีการร้องเรียนผู้สมัครรับเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งสอบสวนไม่แล้วเสร็จ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำการสอบสวนต่อไปได้ แต่ต้องสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ จะต้องกำหนดบทลงโทษบุคคลซึ่งร้องเรียนอันเป็นเท็จโดยการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งชั่วคราว และหากศาลพิพากษาว่ามีความผิดก็ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตลอดชีวิตและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตลอดชีวิต

ประเด็นที่ ๖

เสนอแก้ไขข้อความในร่างมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง โดยเพิ่มความว่า “แต่ไม่กระทบกระเทือนการลงคะแนนเลือกตั้งหน่วยอื่นที่ดำเนินการไปโดยชอบแล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ ชี้แจงว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในกรณีที่มีการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งไม่อาจกระทำได้

ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ ควรกำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งที่มีปัญหา ย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงการลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งอื่น

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาว่ากรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่กระทบกระเทือนต่อการลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งอื่นอย่างไร ทั้งนี้ ในส่วนของรายละเอียดของเหตุที่ทำให้หน่วยเลือกตั้งหน่วยใดหน่วยหนึ่งไม่อาจมีการลงคะแนนเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ได้นั้น ควรนำไปกำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ประเด็นที่ ๗

เสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง ดังนี้

“ในกรณีที่มิเหตุใด ๆ ทำให้ไม่อาจดำเนินการเลือกตั้งได้โดยเรียบร้อยในวันที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรเลื่อนการเลือกตั้งออกไป ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเลือกตั้งขึ้นใหม่ ในกรณีเช่นนั้นให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตามข้อเสนอของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว **และมิให้พระราชกฤษฎีกาตรา ๑๐๖ และมาตรา ๑๐๗ มาใช้บังคับ**”

เหตุผล เนื่องจากความในวรรคสองเป็นการกำหนดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเลือกตั้งขึ้นใหม่ ซึ่งจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ทุกเขตเลือกตั้งพร้อมกัน จึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องกำหนดความดังกล่าวไว้ และวันเลือกตั้งที่กำหนดใหม่ย่อมเป็นการกำหนดอายุของสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๐๐

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่การเลือกตั้งครั้งหนึ่งครั้งใดซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จ หรือไม่ว่าจะดำเนินการอย่างไรก็ไม่สามารถทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึง ๔๗๕ คน อาจกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการประกาศระงับการเลือกตั้งครั้งนั้น และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายในเวลาอันสมควร

ประเด็นที่ ๘

ประเด็นเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตหรือในเขตล่วงหน้าทั้งในและนอกราชอาณาจักรนั้น ไม่ถือเป็นการจัดให้มีการเลือกตั้งคนละวันกับวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาแต่อย่างใด ดังนั้น จึงควรบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้ามีปัญหาที่สำคัญ คือ เรื่องการดูแลหีบบัตรเลือกตั้งและเรื่องความสิ้นเปลืองงบประมาณ จึงไม่ควรกำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า แต่หากที่ประชุมยังเห็นควรกำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าก็อาจกำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งในวันเดียวกับวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสิทธิเลือกตั้งอาศัยอยู่ และให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น แล้วส่งผลคะแนนเลือกตั้งไปยังเขตเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ประเด็นที่ ๙

ประเด็นเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามมิให้บุคคลใดใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามร่างมาตรา ๙๙ (๑๐) โดยเสนอให้เพิ่มความเป็นดังนี้ “(๑๐) ต้องหรือเคยต้องคำพิพากษาว่ากระทำการอันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมหรือเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต”

เหตุผล เพื่อปิดช่องว่างไม่ให้ผู้ทุจริตใช้ประโยชน์โดยการอ้างพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ เนื่องจากเคยมีแนวคำพิพากษาฎีกาว่า แม้ผู้กระทำผิดได้พ้นโทษหรือได้รับพระราชทานอภัยโทษไปแล้ว ก็มีผลเฉพาะการได้รับการล้างมลทินเฉพาะโทษเท่านั้น แต่ไม่รวมถึงการล้างพฤติกรรมด้วย

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการควรพิจารณาลักษณะต้องห้ามให้ครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้นในระหว่างพิจารณาบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญรายมาตรา

จากนั้น นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาโปสเตอร์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมร่วมกันของคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และคณะอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะ เพื่อนำไปเผยแพร่ต่อไป ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

รัฐธรรมนูญใหม่ การเมืองใหม่

“ปลอดการทุจริต เพื่อต่อชีวิตให้บ้านเมือง”

๑. บอกหน้าที่รัฐชัดเจน	๖. แก้ปัญหาบริวไหล
๒. ให้แสดงพลังปรองดอง	๗. มีกลไกตรวจสอบรัฐ
๓. พลเมืองไม่ต้องร้องขอสิทธิ	๘. ทุกเสียงมีค่า กาเพียงใบเดียว
๔. ขจัดอิทธิพล คนโกง	๙. มีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานพัฒนา
๕. จรรโลงคุณธรรม ล้าค่า	๑๐. สร้างคุณค่าไม่ซื้อสิทธิ ขายเสียง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในแต่ละข้อควรชี้แจงด้วยว่ามาจากมาตราใดในร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ทราบแหล่งที่มา และสามารถอธิบายได้

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ความว่า “ต่อชีวิตให้บ้านเมือง” มีความหมายในทางลบ อาจไม่เหมาะสม จึงขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อความดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ต่อชีวิตให้บ้านเมือง” ไม่ได้หมายความว่าบ้านเมืองตายแล้ว แต่หมายความว่ากำลังอยู่ในวิกฤติซึ่งอาจจะสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้เห็นว่าโปสเตอร์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอมานั้นเป็นจุดเริ่มต้นและยังไม่เสร็จสมบูรณ์ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตราเสร็จแล้ว จะก่อให้เกิดความเข้าใจและอาจมีความคิดเห็นซึ่งจะนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมโปสเตอร์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญให้สมบูรณ์ขึ้นได้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เสนอต่อที่ประชุมว่า หากร่างรัฐธรรมนูญสามารถพิจารณาแล้วเสร็จภายในสัปดาห์แรกของเดือนกุมภาพันธ์ คณะอนุกรรมการจะขออนุญาตจัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญที่รัฐสภา โดยเชิญผู้แทนจากทุกภาคส่วนเข้าร่วมสัมมนากับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการสอบถามว่า การแต่งตั้งสื่อมวลชนเป็นอนุกรรมการเพื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่องสารของรัฐธรรมนูญ มีความเหมาะสมหรือไม่

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ชี้แจงว่า การแต่งตั้งสื่อมวลชนเป็นอนุกรรมการเพื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่องสารของรัฐธรรมนูญ อาจทำให้เกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ได้ กล่าวคือหากให้สื่อมวลชนมาสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญ อำนาจในการวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นหน้าที่หลักของสื่อมวลชนอาจจะลดลง ทำให้เกิดปัญหาได้โดยเฉพาะกรณีผู้วิจารณ์กับผู้เผยแพร่สนับสนุนเป็นคนเดียวกัน ทั้งนี้ อาจดำเนินการโดยการพิจารณาเฉพาะสื่อมวลชนที่สามารถให้การสนับสนุนได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่รายงานความเป็นจริงให้ประชาชนได้รับทราบ การให้สื่อมวลชนช่วยประชาสัมพันธ์นั้น เป็นการประชาสัมพันธ์เฉพาะความเป็นจริงตามที่ได้ร่างไว้ในร่างรัฐธรรมนูญเพื่อไม่ให้ถูกบิดเบือนและเผยแพร่ให้ได้มากที่สุด ส่วนประชาชนจะเห็นด้วยหรือไม่ นั้น เป็นสิทธิของประชาชน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะมีพื้นที่ในสื่อประเภทสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ โดยสื่อสิ่งพิมพ์ห้ามมีการแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ เพื่อให้การสื่อสารเรื่องราวรัฐธรรมนูญถูกต้องและตรงตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้ สื่อสิ่งพิมพ์ในส่วนที่มีการวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญก็ยังคงอยู่และยังสามารถวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญได้ต่อไป

- โปสเตอร์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญควรแก้ไขให้เหลือประมาณเก้าข้อซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมในการจัดพิมพ์ โดยเก้าข้อนั้นต้องมีเนื้อหาครอบคลุมร่างรัฐธรรมนูญ และมีความชัดเจน เพื่อให้ประชาชนสามารถจดจำได้ง่าย แล้วจึงเผยแพร่ไปยังสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ด้วย

- โปสเตอร์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญหากแก้ไขให้เหลือประมาณเก้าข้อ แต่ประชาชนสนใจในเรื่องที่แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในเก้าข้อนั้นจะมีวิธีดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีมีการสอบถามในเรื่องอื่น ๆ นอกจากเก้าข้อที่กำหนดซึ่งเป็นเรื่องหลักนั้น ก็สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้

ทั้งนี้ คณะกรรมการควรมีการแบ่งความรับผิดชอบในการศึกษาประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ รู้ถึงความเป็นมา ความเชื่อมโยง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญสามารถแบ่งออกเป็น ๑๑ กลุ่ม ดังนี้

๑. สิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวไทย
๒. หน้าที่ของรัฐ/หน้าที่ของประชาชนชาวไทย/หน้าที่ของคณะรัฐมนตรี
๓. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
๔. คณะรัฐมนตรี
๕. องค์การอิสระใหม่
๖. ศาลรัฐธรรมนูญ
๗. ท้องถิ่น
๘. ระบบตรวจสอบ
๙. ระบบงบประมาณใหม่
๑๐. นโยบายของรัฐและการปฏิรูป
๑๑. บทบาทของภาคประชาชนในรัฐธรรมนูญใหม่

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- การแบ่งออกเป็น ๑๑ กลุ่ม เป็นการแบ่งแบบแยกส่วน อาจทำให้ไม่เห็นภาพรวมและไม่ครอบคลุมในหลายเรื่องที่เป็นที่สนใจ เช่น เรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การศึกษาแบบแยกส่วนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ จากนั้นก็เชื่อมโยงและศึกษาร่วมกันเพื่อให้เข้าใจในทุกแง่มุม และสามารถตอบคำถามรวมทั้งทำความเข้าใจต่อสาธารณะชนได้ เช่น จะแก้ปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำอย่างไร การปฏิรูปกำหนดไว้ที่ใด หรือเรื่องการปรองดองมีหรือไม่ เป็นต้น

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า การแบ่งออกเป็น ๑๑ กลุ่ม เป็นการแบ่งขั้นพื้นฐาน โดยอาจเพิ่มประเด็นสำคัญได้ เช่น เรื่องความเหลื่อมล้ำ เป็นต้น

- คณะกรรมการมีจำนวน ๒๑ คน การแบ่งกลุ่มควรมีแบ่งออกเป็น ๖ กลุ่มๆ ละ ๓ คน ส่วนกรรมการส่วนที่เหลืออีกสามคน จะปฏิบัติหน้าที่รวบรวมเชื่อมโยงประเด็นสำคัญต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจแบ่งกลุ่มออกเป็น ๖ กลุ่มตามที่เสนอ แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่จะนำไปศึกษาแต่ต้องศึกษาทั้งหมด เช่น เรื่องการปฏิรูปต้องศึกษาทั้งร่างรัฐธรรมนูญว่ามีเรื่องใดที่เป็นเรื่องการปฏิรูปบ้าง ไม่ใช่ศึกษาเฉพาะการปฏิรูปในบทเฉพาะกาลเท่านั้น หรือในเรื่องการปรองดองแม้ไม่มีการระบุชัดเจนแต่ต้องศึกษาว่าการบัญญัติในมาตรานั้น ๆ เป็นไปเพื่อให้เกิดความปรองดอง เป็นต้น นอกจากนี้ หากเห็นว่าควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องใด หรือประเด็นใดก็สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้

- มีกรรมการสอบถามว่า การจัดเป็นกลุ่มเป็นเรื่องที่ดี แต่เมื่อคณะกรรมการต้องพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญรายมาตราด้วย จะมีเวลาในการศึกษาตามที่ได้มีการแบ่งกลุ่มหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในระหว่างการพิจารณารายมาตราสามารถทำความเข้าใจ ศึกษา และยึดโยงประเด็นสำคัญในแต่ละมาตราไปพร้อมกันได้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า การประชุมของคณะกรรมการ ณ จังหวัดเพชรบุรี เป็นการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา ซึ่งอาจทำให้แต่ละกลุ่มไม่สามารถพิจารณาเพื่อจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มที่

- วัตถุประสงค์ในการจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้มีเครื่องมืออุปกรณ์นำไปใช้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของร่างรัฐธรรมนูญนี้ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับหลักกฎหมายต่างๆ ให้กับประชาชนได้รับทราบ โดยหัวหน้ากลุ่มในแต่ละกลุ่มควรเป็นผู้รับผิดชอบในการร่างหรือการจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญตามที่ได้รับมอบหมายหรือหัวหน้ากลุ่มอาจมอบหมายให้สมาชิกภายในกลุ่มจัดทำและนำมาพิจารณาภายในกลุ่มได้

- คณะกรรมการสามารถแบ่งกลุ่มเพื่อจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญได้ แต่อาจทำให้แต่ละกลุ่มต้องใช้เวลาในการพิจารณาหารือให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน ซึ่งจะทำให้การจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างล่าช้า

ประธานกรรมการกล่าวว่า แต่ละกลุ่มสามารถพิจารณาจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญหลังจากการพิจารณาร่างมาตราตามที่กำหนดไว้ในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้ว นอกจากนี้ ควรเพิ่มประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเรื่องสิทธิสตรีและประเด็นเรื่องกลไกการป้องกันทุจริตด้วย

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ควรพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิสตรีให้เสร็จสิ้นก่อนเพื่อจะได้นำมาจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญเรื่องสิทธิสตรีได้

- หากกำหนดให้มีการแบ่งกลุ่มเพื่อจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ อาจทำให้แต่ละกลุ่มดำเนินการในลักษณะการอภิปรายมากกว่าร่วมกันจัดทำหรือการร่างคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการสอบถามว่า กฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศมีสาระสำคัญอย่างไร ซึ่งกฎหมายดังกล่าวจะทำให้กฎหมายคุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานที่เป็นผู้หญิงอาจเกิดปัญหาได้ เนื่องจากอาจมีการอ้างกฎหมายดังกล่าวเพื่อจ้างผู้หญิงทำงานที่เสี่ยงอันตราย เช่น การทำงานในที่สูง เป็นต้น

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า กฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศไม่ได้กำหนดคำนียามเรื่องเพศไว้โดยตรง แต่เป็นการกำหนดว่ารัฐและเอกชนต้องไม่ปฏิบัติต่อบุคคลแตกต่างกันไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นเพศใด และให้มีคณะกรรมการขึ้นมาดูแลเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรณีของรัฐหรือเอกชนกำหนดกฎเกณฑ์ที่ทำให้เกิดการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างไม่เท่าเทียมกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรพิจารณาเรื่องเพศสภาพที่อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภริยาด้วย โดยบุคคลดังกล่าวจะไม่มีสิทธิเหมือนกับสามีภริยาทั่วไป เช่น การยินยอมให้อีกฝ่ายเข้ารับการผ่าตัด เป็นต้น นอกจากนี้ บุคคลที่เป็นเพศสภาพจะประสบปัญหาเรื่องการถูกปฏิเสธไม่ให้ทำงาน

- ควรแบ่งหัวข้อการจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญนี้ไว้ให้ชัดเจน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่สามารถกำหนดเรื่องเพศสภาพไว้ได้ เนื่องจากสังคมยังไม่ยอมรับเรื่องเพศสภาพ อย่างไรก็ตาม ควรกำหนดให้มีการเลือกปฏิบัติเพื่อการคุ้มครองผู้หญิงไม่ให้ทำงานที่เสี่ยงอันตรายด้วย ส่วนเรื่องหัวข้อการจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญนั้น กรรมการที่ได้รับมอบหมายสามารถขยายเนื้อหาหรือเพิ่มหัวข้อการจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การเลือกปฏิบัติเพื่อสร้างความเป็นธรรมก็มีความสำคัญ เช่น กรณีสถาบันการศึกษาให้โควตากับนักศึกษาหรือนักเรียนในพื้นที่ เป็นต้น

- กฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศอาจเกิดปัญหาในการบังคับใช้ได้

ประธานกรรมการเสนอให้กำหนดความในร่างมาตรา ๒๗ เป็นดังนี้ “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศหรือด้วยเหตุอื่นใดจะกระทำได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมบุคคลใดสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นหรือเพื่อความคุ้มครองเพศหญิง ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ”

ส่วนกรณีบุคคลที่เป็นเพศสภาพ ควรดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับเพศ เพื่อให้บุคคลที่เป็นเพศสภาพสามารถแก้ไขคำนำหน้าชื่อ จากคำว่า “นาย” เป็น “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ เมื่อบุคคลที่เป็นเพศสภาพมีคำนำหน้าชื่อเป็นคำว่า “นาย” ก็ต้องถือว่าบุคคลนั้นเป็นเพศชาย นอกจากนี้ กระบวนการตรากฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศอาจไม่ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบที่อาจทำให้เกิดปัญหากับผู้หญิง เช่น การจ้างให้ผู้หญิงสามารถทำงานบนที่สูง หรือการให้ผู้หญิงทำงานเกินกว่า ๑๘ ชั่วโมง เป็นต้น

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ เสนอให้ที่ประชุมแบ่งกลุ่มเพื่อจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีกรรมการทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม ดังนี้

๑. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวไทย

๒. นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่องหน้าที่ของรัฐ หน้าที่ของประชาชนชาวไทย และหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี

๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ และคณะอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

๔. คณะอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายบริหาร จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่องคณะรัฐมนตรี

๕. นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่ององค์กระอิสระใหม่

๖. นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่องศาลรัฐธรรมนูญ

๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่องท้องถิ่น

๘. นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ และนายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่องระบบการตรวจสอบ

๙. นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่องระบบงบประมาณใหม่

๑๐. นายอมร วาณิชวิวัฒน์ โฆษกกรรมการ จัดทำคำอธิบายประเด็นเรื่องนโยบายของรัฐและการปฏิรูป

- เสนอให้รวมประเด็นเรื่องหน้าที่ของรัฐ หน้าที่ของประชาชนชาวไทย หน้าที่ของคณะรัฐมนตรี และประเด็นเรื่องคณะรัฐมนตรี เป็นประเด็นเดียวกัน

- ประเด็นเรื่องหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ซึ่งแตกต่างจากประเด็นเรื่องคณะรัฐมนตรีที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องที่มาและความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรี

- ควรเพิ่มประเด็นเรื่องหน้าที่ของประชาชนชาวไทยให้รวมอยู่ในประเด็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวไทย

- เสนอให้เพิ่มประเด็นเรื่องบทบาทภาคประชาชนในรัฐธรรมนูญใหม่

ในการนี้ ประธานกรรมการขอให้กรรมการทุกท่านร่วมมือกันจัดทำคำอธิบายประเด็นสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญนี้เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๙.๐๐ นาฬิกา ณ โรงแรมเลควิว รีสอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๒๕ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจธานี

วิทยากรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์